

Despre Dumnezeu, numai de bine

exercițiu de trăire în adevăr

■ Marius CRUCERU

■ În numele tuturor: întrebări fără răspuns...

Săptămânile acestea națiunea s-a întrebat: cum poate cineva care a semnat un angajament la Securitate să fie în continuare duhovnic? Cum poate să mai predice Evanghelia cel care a mințit atîția zeci de ani în dreptul lui, pretinzînd o feciorie a cugetului, după ce și-a pierdut curăția în lăturile minciunii? Cum poate cineva care a tăcut vinovat atîția ani acum să vorbească despre moralitate, fie aceasta și politică, fără a-i tremura buzele¹? Cum se poate să ademenesti pe cineva la mărturisire despre viața ascunsă pentru ca apoi, în ascuns, să dai în vileag

netăiașilor împrejur lucrurile de taină? Cum poate cineva, care crede în separația bisericii de stat, să se fi tirguit cu instrumentele de tortură și cu scursurile cele mai soioase ale „organelor dă stat”? Cum se poate ca lupul îmbrăcat în haina de păstor să rînjească și acum, după ce i s-a smuls cojocul de peste blana-i surie, și, arătîndu-ne colții, să ne spună că n-a sfișiat nimic, că avea numai dinți de lapte? Cum poate păstorul să deschidă ușa lupilor, arătîndu-le acestora și cum să sfișiească măcelul cit mai repede?

Politicienii au fost condamnați la a fi numiți mincinoși de carieră, aceasta le este meseria de cînd se face politică; oamenii de afaceri au fost numiți mincinoși de circumstanță, „acesta ne este contextul social și economic“, spun ei. „Cine poate face politică fără să mintă, cînd politica nu a fost niciodată fecioară; cum poate cineva care face afaceri în țara asta să nu se îndoie?” Asta este ceea ce auzim în stînga și în dreapta ca legitimare a compromisului instituționalizat. Dar Biserica, instituția cea mai credibilă a românilor? Cum pot fi numiți preoții? Mincinoși de frică? Oare nu despre asta predică: dragostea desăvîrșită izgonește frica²? Preoților bisericilor

¹ Referire la cazul Mona Muscă.

² 1 Ioan 4.18 *În dragoste nu este frică; ci dragostea desăvîrșită izgonește frica; pentru că frica are cu ea pedeapsa; și cine se teme, n-a ajuns desăvîrșit în dragoste.*

tradiționale icoana lui Antonie ar fi trebuit să le aducă aminte de textul pe care acesta îl ține în mîini³. Dar pastorii, pastorii baptiști? Lor ce ar fi trebuit să le aducă aminte că frica nu poate fi pusă în aceeași propoziție cu titlul pe care ei îl poartă: păstor sufletesc. Conducătorii neînfricați ai celor care protestau împotriva a orice, baptiștii, vestitorii libertății, numiți de comuniști „prieteni ai americanilor”? Aceștia, ce sunt și cum pot fi numiți?

Sunt întrebări legitime ale oamenilor înșelați, care nădăjduiesc la lumină. Răspunsul la aceste întrebări este coșmarul înșelătorilor care speră că peste ei va sări sorțul și furtuna va înceta. Chiar dacă tornada dosariadei va trece fără să atingă filele semnate de unii pastori încă în viață și fără să strice memoria unora care deja s-au dus spre veșnicii, marea judecată va fi locul în care toate cele ascunse ale oamenilor vor fi date la iveală.

Pînă atunci ne rămîne alegerea de a ne urma drumul conștiinței, declarații preventivoare sub presiunea unei descoperiri iminente sau tăcerea vinovată. Timpul se grăbește pentru cei vinovați, și încă o vreme ascultăm scuze penibile. Dar acest timp se sfîrșește. Unii s-au întreat în aceste săptămîni „de ce acum?” Pentru că, probabil, a venit vremea, adusă de Domnul sau de oameni, aceasta se va vedea pe parcursul istoriei, dar a venit vremea în care putem spune „acum“.

■ În numele delatorilor: scuze

Toți cei care continuă să se scuze spun că au semnat un angajament pe care „nu l-au onorat”. Asta este una dintre cele mai periculoase minciuni pe care o auzim, începînd de la politicieni pînă la Sorin Antohi⁴. Foarte rar auzi „m-am angajat și am dus sarcina la îndeplinire din convingere și patriotism, cu entuziasm. Am fost prost, dar sincer.” Foarte rar auzi o recunoaștere pînă la capăt, fără scuze, fără încercarea de a da sfaturi sau a vorbi despre moralitate. Fiecare, prin comparație, încearcă să arate că trădarea lui a fost mai puțin periculoasă. Uneori, mai curată poate fi mărturisirea autentică și plină de pocăință a unui ucigaș, decît cea a unei femei stricate care își găsește motivații ale păcatului ei în frustrările pe care le-a îndurat în căsnicie.

Iată un exemplu. Duplicitatea perfectă, încercarea de a fi agent dublu este și mai gravă și vrednică de condamnare! Măcar dacă aceștia și-ar fi îndeplinit sarcinile asumate prin angajament, acolo ar fi fost o sclipire de caracter –

³ Antonie, 251-336, este reprezentat avînd în mină textul din 1 Ioan.

⁴ „Am turnat la Securitate”, de Cristian Pătrășconiu, în *Cotidianul*, ediția din 5-9-2006, rubrica Actualitate; <http://www.cotidianul.ro/index.php?id=6819&art=17243&cHash=cfae10d234>

consecvența ignorantă, dar consecvență; patriotismul naiv, dar o urmă de patriotism.

Sentimente pervertite, patologic torsionate, dar urme ale unor sentimente autentice. Însă pe unul care spune că m-a înșelat pe mine cu Securitatea și pe Securitate a înșelat-o cu mine îl consider *preamincinos* (dacă se poate permite calculul după *preacurvar*), față de mincinosul simplu care mă minte numai pe mine, dar își face treaba bine măcar față de autorități. Entuziaștii sunt mai ușor de iertat pentru că măcar acolo au făcut o treabă pînă la capăt. Au crezut că sunt utili și conștiința le-a fost tăioasă numai pe o parte. Iată o gradare a răului și perversității.

Să mai aruncăm totuși o privire peste alte forme ale înșelăciunii și minciunii. Unii, cinici, spun că au turnat pentru ca „Împărăția să înainteze, ca să salveze Biserica”. Absurditatea acestui argument este evidentă. Biserica are deja Mîntuitor și a trecut-o prin epoci mai grele decît cea pe care am experimentat-o unii dintre noi. Alții spun „dacă nu o făceam noi, o făceau alții, mai bine noi, că noi am fost băieți deștepți, i-am dus cu preșul!”. Alții au turnat din entuziasm, ca act patriotic, spălați fiind pe creier ca nu cumva să „se piardă țara”. Alții au turnat pentru că au fost șantajati, au fost prinși cu mizerii (șantaje financiare sau sexuale) și s-au afundat mai tare în mizerie: ca să nu fie scoși la lumină, s-au adîncit mai tare în întuneric. Unii au fost amenințați, cu mutarea la țară, cu pierderea privilegiilor etc. Alții au turnat pentru noi avantaje, pentru o călătorie în străinătate, pentru un copil care trebuia să aibă „viitorul asigurat”, „să nu fie dat afară din liceu”. Există o tipologie a turnătorului care, deși trebuie amînată pentru alt studiu, a meritat enumerată fugar.

Dintre toți aceștia poate că fricoșii sunt cel mai greu de înțeles, pastorii fricoși care au citit de atîtea ori din Apocalipsa 21.8. Pastorii fricoși care au dat înapoi din fața lupilor, devenind călăuze pentru fiarele care aveau să le sfîșie turmele, aceștia sunt cel mai greu de înțeles și de iertat.

Da, sunt colaboratori și colaboratori, de toate tipurile. Unii au ucis prin colaborarea lor, alții au semnat un unic angajament pe care l-au regretat amarnic și au încercat să elimine efectele trădării lor prin adevărate acte eroice. Nu toți sunt la fel de vinovați cînd ne uităm la implicații. Este o mare diferență între adolescentul care a cochetat cu navigarea pe Internet pe cîteva pagini porno și bărbatul care a căzut în adulter și are un copil nelegitim, deși amîndoi, în termenii biblic au săvîrșit curvia, iar primul are toate șansele să îl ajungă pe al doilea. Nu putem găsi scuze pentru unul și să îl sacrificăm pe altul. Minimalizarea actelor este la fel de periculoasă ca maximalizarea lor. Mărturisirea înseamnă să spui ce ai făcut și cît ai făcut.

Exactitatea și concretețea mărturisirii este necesară pentru circumscrierea cauterizantă a iertării.

Ceea ce adâncește consecința păcatului este stăruința în el, întârzierea și statornicia în rău. Ceea ce poate compromite iertarea este un regret, nu numai tardiv, ci și general, inexact. Ceea ce poate răni încă o dată pe cel rănit deja este că acela care își cere iertare încearcă să spună că fapta nu a fost chiar așa de gravă. Gravitatea o apreciază victima. Exactitatea mărturisirii este sarcina victimizatorului.

Există grade de vinovăție așezate pe o scară pe care o putem intui și vedea ca prin ceață, dar care se va vedea clar și descoperit la marea judecată. Până atunci suntem orbiți de scuze și acestea trebuie înlăturate. Aceste apolooghii merită inventariate cu amănuntul, dar nu acum. Unele sunt forme foarte rafinate ale autoînșelării cum rar îți este dat să întâlnești în experiența pastorală. Este important de reținut că cel căruia i se cere să ierte trebuie să vadă clar ceea ce trebuie iertat, și asta nu se poate întâmpla decât dacă cel care cere iertare dă vâlm înșelător al scuzelor la o parte și spune adevărul. Ca o faptă să poată fi iertată, ascunsă, uitată, ea trebuie mai întâi scoasă cu totul și cu totul la iveală și amintită.

■ În numele unei terțe categorii: adevărul

Dosarele s-au împărțit deja: dosare de urmăriți și de urmăritori, dosare de rețea și de obiectiv. În spatele hîrtilor scrise de mîna sau la mașină se ascund drame mult mai adînci. Acolo este rușine și lacrimi, prietenii distruse și căsnicii de iad, acolo sunt mame batjocorite, fii ascunși, enoriași trădați, secrete descoperite, păcate dizolvate în șantaj, nopți albe, spaime de ziuă. Dar dincolo de dosarele de urmăriți și urmăritori, dincolo de dosarele închise, mai sunt un fel de dosare, puține pe raft și pentru care nu s-au găsit etichetele încă. Mai este o cămară nedeschisă, mai este un ungher în care se ascunde o altă categorie turnătorii-înțorși, cei care au plătit pentru delațiune, dacă nu în fața victimelor, cel puțin pentru propria lor conștiință. Între urmăritul uneori gălăgios – și pe bună dreptate gălăgios într-o societate care a tăcut atît, căruia i se continuă furtul demnității prin „pleșițarea”⁵ în față – și urmăritorul tăcut,

⁵ Referire la generalul în rezervă Pleșița, care formează deja o categorie aparte, o categorie pe care o umple singur: tupeistul, care a fost parte a sistemului, n-are nici o remușcare, ba chiar ține lecții de moralitate și supraviețuire politică pe OTV. Aceasta este „pleșițarea” în față a națiunii, prostire, hoțire de demnitate. Din cauza acestei situații merită propus ca verb. Situația este greu de găsit în istoria recentă. Unicitatea situației presupune găsierea de noi cuvinte pentru denumire.

care încă speră să scape fără demnitate, mai este o categorie despre care nu se vorbește, un „martor mut”, dar care a plătit un preț de sînge. Pentru ce? Pentru restaurarea demnității, pentru ispășirea faptelor, pentru spălarea conștiinței urmașilor? Probabil că pentru nici unul dintre aceste lucruri. Sunt cei pe a căror dosare poate stă scris: ELIMINAT! Sunt între filele din dosare umbrele celor care au fost „sinuciși”, omorîți cu arma de foc și declarați „electrocutați”, bătuți cu ranga în cap și numărați la „accidente de mașină”, cu toate coastele rupte din lovituri de bocanci și trecuți la „accidente de muncă”, creierii în care se strecurase teama, scurși din țigve, guri care au turnat, umplute cu pămînt; acest fel de tablouri sunt înrămate în dosare ale muritorilor care și-au dovedit condiția mult prea devreme.

Există dosarele acelora care au intrat în hora de neoprit a tainelor ilicite și forța centrifugă a acesteia i-a aruncat nu din scenă, din centrul atenției publice la periferia societății, ci din viața însăși, în sicrie. Sunt cei care au încheiat un șir de fapte dezonorante cu o moarte, dacă nu respectabilă, măcar acceptabilă. Aceștia sunt cei care au profitat o vreme de pe urma pactului diabolic pentru a pierde totul apoi din cauza refuzului de a continua înțelegerea. Aceștia sunt a treia categorie. Nu sunt urmăriți, au încetat să fie urmăritori, sunt morți. Pentru aceștia este greu de ales atitudinea, mai ales din partea urmașilor lor: dispreț, respect, tăcere, vorbire de bine, ciudă că nu îi mai poți lua de guler, milă, revoltă, negare? Este foarte greu să crezi despre oameni, este foarte greu de luat o atitudine ca fiu, soție, mamă, soră, enoriaș față de cineva care se descoperă pe sine trădător. De aceea sunt atît de tăcuți acum prietenii lui Sorin Antohi. Dar nu este greu de luat atitudine în fața adevărului oricare ar fi acesta. Este greu de aflat adevărul despre ai tăi, dar nu este greu de spus adevărul, dacă Îl cunoști pe Cel care se numește pe Sine Adevărul.

■ „În numele tatălui”: istoria

Am cunoscut nu prea bine un pastor baptist. Știu că a fost recrutat, convins fiind de „securitul bun”⁶ că slujește țara, i s-a spus că va semna un act, o simplă hîrtie inofensivă care nu are nici un fel de consecințe asupra viitorului lui, că „nu va ști nimeni”, dar își va putea păstra în schimb carnetul de pastor. A fost mutat dintr-un oraș mic într-un oraș mare, acesta a fost primul bonus. A fost numit președinte de comunitate, apoi a fost trimis la conferințe și

⁶ Vezi articolul lui Florin Negruțiu din Gîndul, 15 septembrie, 2006, „Diavolul și bunul securist”. http://www.gindul.info/articol_14926/diavolul_si_bunul_securist.html.

congrese, după care i s-a cerut să plătească toate chitanțele: să spună dacă pe la biserică vin persoane care ar amenința țara sau dacă sunt elemente care ar tulbura orînduirea atît de „asemănătoare bisericii primare, comunismul“. A trăit așa doi ani. I s-au dat sarcini tot mai importante. Se cereau din ce în ce mai multe compromisuri. Oraș universitar, multă mișcare, multă agitație. Bucuros că reușește să deschidă o biserică cu o autorizație imposibil de obținut în alte condiții, că va înființa o comunitate nouă, aproape că se convinsese că merită. Un preț „mic“ pentru realizări mari. În cele din urmă, după doi ani de duplicitate, a obosit. Presiunea era din ce în ce mai mare. Trebuia să dea dovezi din ce în ce mai mari de loialitate și eficiență. Vara, în concediu, a mărturisit tot unui frate mai mare care, la rîndul lui, trecuse prin pușcărie pentru credință și care, amenințat o zi întregă cu pistolul, nu a cedat presiunilor anchetatorilor. Acesta l-a convins că a făcut un tîrg diabolic. Ajuns acasă, a încercat să se elibereze, dar a continuat să dea note informative sub presiune, semnînd cu numele codificat Barbu Ionel. A mărturisit altor doi frați de credință, amîndoi bătrîni din comitetul bisericii pe care o păstorea. A fost foarte naiv să creadă minciuna de la început, a fost și mai naiv să creadă că eliberarea va fi ușoară. Amenințat cu uciderea copiilor și batjocorirea soției dacă spune care i-au fost misiunile, nu i-a crezut pe cuvînt pe cei ce îl mințiseră pînă atunci. A fost ucis în 1975, în 17 decembrie, la ora 17.30, cu martori și cu o „semnătură“ ciudată, ca de grup mafiot, gura umplută cu pămînt. I s-a înscenat un accident, coastele i-au fost rupte din lovituri de bocanci, craniul spart cu o rangă. S-a luptat în picioare, după spusele martorilor care au văzut scena în farurile mașinii, pînă cînd sîngele i s-a scurs de la cap, prin haine, în pantofi.

Au rămas în urma lui cinci copii. Trei mai mari, doi mai mici. Au rămas bisericile, dintre care una care îl iubea și mai mult, biserica spre care se îndrepta în ziua morții. Cei mai mulți, după „accident“ au încercat să facă din el un erou, un martir al credinței, dar la împlinirea a 20 de ani de la moartea lui, în 1995, s-a întîmplat un lucru ciudat: unul dintre fii, cel care aflase toată istoria ascunsă, a spus în plin serviciu comemorativ bisericii înființate de tatăl lui, acolo unde cultul lui ca martir înflorise, că oamenii ne înșeală, Dumnezeu este singurul care nu ne dezamăgește niciodată. Apoi și-a anunțat toți colaboratorii că are un dosar de urmărit în curs și că are un tată care a greșit și a plătit cu moartea greșeala. Prietenii i-au spus: „Îngroap-o, că și el este îngropat!“. Li s-a răspuns: „Adevărul ne va face liberi!“. Păcatele nu se răsfrîng asupra copiilor, dar suferința, oprobriul, rușinea, șantajul, batjocura, risul pe-nfundate, da! Fii plătesc păcate ale taților, chiar și după ce tații au plătit

prețul cel mai mare pentru greșeala lor. Urmele de aguridă rămîn, chiar dacă moartea și-a făcut deja slujba⁷ și tații au spălat cu propriul sînge numele pe care să îl dea copiilor. Înainte cu o lună de a muri a scris două scrisori, una soției, și un bilet, fiului, pentru a fi citit peste ani, un fel de testament spiritual, un sfat pentru a urma altă cale decît cea urmată de tată.

Culmea ironiei lui Dumnezeu este că fiul delatorului cu trădatul au devenit prieteni. Ba chiar mai mult, pentru o perioadă din viața fiului, trădatul i-a devenit tată spiritual. Ani de zile s-a răs-bunat⁸ ucenicîndu-l pe fiul celui care l-a trădat în cele ale Scripturii și nu numai. Ce-au mai rîs unii de această situație tragi-ironică!? Ce greu trebuie să fi fost să treci peste faptele trecutului! Într-o zi, după deschiderea dosarului de urmărire al celui trădat, cei doi au stat față în față și fiul delatorului și-a cerut iertare „în numele tatălui“, la 30 de ani de la moartea lui, cu o mărturisire directă, frățească, senină, a ceea ce a fost așa cum a fost. O încercare urgentă de recuperare a demnității stă în a spune drept la ceea ce este drept pentru Dumnezeu și să numești strîmb ceea ce este strîmb pentru El. Dumnezeu le știe cel mai bine. Dar o cerere de iertare este parte dintr-un proces mult mai complex. O cerere de iertare este ca o naștere. Firea pămîntească își cere drepturile, dă din picioare și stropește cu sînge, lovește și rănește împrejur, chiar cînd vrei să faci binele. Umilînța și frîngerea orgoliului din cererea de iertare este ceea ce face ca durerea să fie atît de ascuțită încît cel rănit din nou și din nou. „Nașterea“ aceasta cere împărțirea celui care a fost rănit și a celui care a rănit, deși în recuperare pot fi răniți din nou amîndoi. Așa cum spunea cel trădat, „pentru a vedea lumina trebuie să trecem întîi prin valea umbrei morții“ și această trecere poate fi făcută numai în doi. Valea plîngerii se deschide spre bucurie după ce este udată cu lacrimi.

■ În numele meu: căința

L-am cunoscut puțin pe acest pastor și sunt legat într-un fel în care nu mă pot dezlega de el: este tatăl meu. L-am cunoscut puțin pentru că aveam 5 ani cînd a fost ucis. Acum, după 30 de ani încă mai văd urmele acelei lipse de cumpănă

⁷ Ieremia 31:29 *În zilele acelea, nu se va mai zice: „Părinții au mîncat aguridă, și copiilor li s-au sterpezit dinții“³⁰ ci fiecare va muri pentru nelegiuirea lui; oricărui om, care va mânca aguridă, i se vor sterpezi dinții!*

⁸ Vezi comentariile lui C. Noica în *Cuvînt împreună despre rostirea românească*, Ed. Eminescu, 1987, despre *Răs-bunare*, p. 268: „Însemna în primul ceas a face din nou bun ceva. Dintr-o dată, cuvîntul răzbunării, atît de întunecat, se face din nou bun și se înseninează, așa cum «vremea se răzbună», adică se face bună, se înseninează“.

plină de frică, pentru naivitatea de a crede ce nu trebuie crezut și a refuza să accepte ceea ce era evident. Anii au trecut, dar timpul nu acoperă toate rănile. Demnitatea se recapătă foarte greu pentru toți, și chiar atunci când judecata celorlalți cere un supliment la dreptate după ce Dumnezeu Însuși a intervenit, este foarte greu să spui unde este „destul“. Care este limita dincolo de care turnătorul devine ființă respectabilă, după ce va fi făcut mărturisirea publică din proprie inițiativă. Este dreptul victimei să fixeze termenii iertării. Agresorul nu poate spune nimic, nu poate propune nimic, trebuie să tacă. Și acest lucru este drept.

Cînd va fi șters sîngele care strigă din pămînt? Nu stă în puterea noastră această hotărîre. Cum vom putea să ne uităm cu seninătate unii în ochii celorlalți? Este greu să decidem. Trebuie totuși să existe un model de rezolvare și acesta trebuie să fie neapărat biblic. În Cartea în care ni se descoperă Dumnezeul care a inventat concepte ca „ispășirea“ și „iertarea“, acolo unde El Însuși Se numește pe Sine Dragoste, trebuie să fie un model teologic care să ne ajute în viața de rușine zi cu zi.

În 1998, într-o biserică, sub suflarea unei inspirații de moment, am deschis Biblia la capitolul 9 din Daniel. Era datoria mea, deși nu eu semnasem, deși nu eu turnasem, să îmi asum greșeala tuturor celor care au trădat, în același fel în care a făcut Daniel față de părinții săi, încercîndu-se cu toate căderile generațiilor anterioare⁹. O generație trădată, o generație care a gustat amarul robiei, să ceară iertare Domnului pentru greșelile generației anterioare care au condus la robie. Modelul Daniel este modelul prin care putem opri rostogolirea roții de foc a frustrărilor, mîniilor, dorinței de răzbunare, este singurul mod în care putem trece drepti, prin milă și îndurare înaintea Domnului, și frați, prin iertare, înaintea fraților. Urmașul, cu dosarul curat, făcînd gestul lui Daniel profetul în fața poporului pentru părinții care nu mai sunt în viață, cu dosarele pătate, dar care nu mai pot face cîință, într-un autentic dialog, *sine ira et studio*¹⁰, cu dragoste și iertare și acceptare, în spiritul Evangheliei și în cadrul comunității eclesiale. Un urmaș curat de trădare poate cere iertare în

⁹ Daniel 9:3 *Și mi-am întors fața spre Domnul Dumnezeu, ca să-L caut cu rugăciune și cereri, postînd în sac și cenușă.* ⁴ *M-am rugat Domnului, Dumnezeului meu și I-am făcut următoarea mărturisire: „Doamne, Dumnezeule mare și înfricoșate, Tu, care ții legământul și dai îndurare celor ce Te iubesc și păzesc poruncile Tale!”* ⁵ *Noi am păcătuit, am săvârșit nelegiuire, am fost răi și îndărătnici, ne-am abătut de la poruncile și orânduirile Tale.* ⁶ *N-am ascultat pe robii Tăi proorocii, care au vorbit, în Numele Tău, împăraților noștri, căpeteniilor noastre, părinților noștri, și către tot poporul țării.* ⁷ *Tu, Doamne, ești drept, iar nouă ni se cuvine astăzi să ni se umple fața de rușine, nouă tuturor oamenilor lui Iuda, locuitorilor Ierusalimului și întregului Israel, fie ei aproape, fie departe, în toate țările în care i-ai izgonit, din pricina fărădelegilor de care s-au făcut vinovați față de Tine!*

¹⁰ în traducere: *fără minie și fără părtinire*

numele trădătorului, dar nu poate nicidecum aștepta iertarea grabnică. De aceea, amîndoi, și urmașul agresorului și victima trebuie să vină înaintea Domnului, care are cîntarul faptelor noastre. Unul poate cere iertare pentru ceea ce nu a făcut, celălalt poate cere putere pentru ceea ce nu poate face grăbit: să uite complet totul și să fie eliminate cicatricile. Cel care face cererea de iertare suportă o înlocuire, se ridică în numele altcuiva, cel care iartă trebuie să suporte la rîndul său o înlocuire, să Îl lase pe Hristos să ierte în locul său¹¹, acolo unde apare insuportabilul amintirilor, prin El¹². Poate că unii se tem de mărturisire pentru că știu că nu am ajuns încă la acel stadiu de civilizație socială și eclesială. Este un gest necesar, dar nu este suficient.

De cînd am început să scriu acest „sinucigaș text“ am primit tot felul de reacții din partea prietenilor și dușmanilor care știau de întreprinderea mea. Întrebarea tuturor este „cînd va fi destul?“. Numai Bunul Dumnezeu știe! Nu putem noi, urmașii agresorilor, fixa limita. Cel care a fost umilit și urmărit trebuie să declare satisfacția la vremea cînd aceasta se va săvîrși. Pînă mai este suferință, trebuie să mai fie și cîință, cît mai este păcat, trebuie să fie și mărturisire. Datoria celui care este ironizat sau supus la întrebări incomode pentru că taică-său a greșit este să întoarcă și obrazul celălalt, să coboare în smerenie cît mai jos, chiar dacă s-a vărsat sîngele vinovat, pînă cînd victima și județul nevinovaților spune „destul“.

Oricum soluția nu este în încheierea de aici, între noi, pe pămînt: nu ne putem îngropa toate frustrările și nu ne putem anula amintirile, înghiți cuvintele. Procesul nostru de aducere în pace va mai dura. Îm-păcarea trebuie să fie precedată de o *împăciuire* juridică, iertarea trebuie să vină în urma unei cereri de iertare cît mai precise, îm-bunarea trebuie să fie precedată de o *răz-bunare*¹³. Dincolo de justițiaritatea dezvăluirilor, problema păcatului trebuie integrată personalist, relațional. Iertarea nu se poate cere doar în numele tatălui meu, nici în numele meu, ci numai în numele Domnului.

■ În numele Domnului: iertarea

Se poate să fi plătit cu moartea, dar nu ai ispășit. Noi nu putem ispăși. Numai Cristos poate ispăși și ierta. Noi putem trăi demni prin

¹¹ Galateni 2:20 *Am fost răstignit împreună cu Hristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine.*

¹² Ioan 15:5 *Eu sunt Vița, voi sunteți mlădițele. Cine rămâne în Mine, și în cine rămân Eu, aduce multă roadă; căci despărțiți de Mine, nu puteți face nimic.*

¹³ Vezi comentariile lui Noica amintite anterior.

demnitatea lui Cristos, iar cel care ne poate ierta, ne poate ierta în Cristos, prin Cristos, cu Cristos¹⁴. Singurătatea, sărăcia, izolarea, batjocurile nu dau nimănui dreptul de a spune „Ajunge!”. Nu se poate face concurs de suferință. Nu știi cum vor rezolva cei care nu sunt cunoscători de Cristos acest fel de probleme, dar pentru cei care și-au pus încrederea în El, iertarea poate fi acordată doar cu puterea primită din partea Lui¹⁵, iar cel care este de partea celui care a greșit nu poate cere iertarea în altfel decât „în numele Domnului”.

Prin acest text autoflagelant „arunc moaștele la coș” și pentru cei care au crezut într-un erou. Unii au spus: „Taci și uită-te în altă parte”, „Cui slujește?”, „Dacă află cei care l-au admirat?”, „Lovești din nou în familia ta? Nu ți-e milă de maică-ta, de soră-ta?”.

Pentru toți am un singur răspuns: „El este Calea, Adevărul și Viața” și „Adevărul ne va slobozi!”. Eu îl cunosc pe El și sunt un om liber. Așa cum iertarea nu poate fi dată decât în numele Domnului, adevărul trebuie spus tot în numele Lui. În toți aburii și ceața de pînă acum trebuie deschise ferestrele să intre soarele dreptății. Acolo unde drumurile oamenilor sunt ocolite, trebuie să o luăm de-a dreptul, acolo unde trebuie salvate cariere, trebuie să ieșim la judecata frățietății; numai așa vom avea șansa la limpezime. Atunci când cei care ne judecă, vor să ne așezăm jos să nu mai vorbim, noi trebuie să ne ghemuim în smerenie. Dacă ei vor să ieșim la rampă și să declarăm vinovăția înaintașilor, trebuie să o facem cu tot curajul.

Ce altceva poate însemna trăirea în adevăr dacă nu, atunci când se fac aluzii, să rostești în gura mare; atunci când se dau indicii, să o spui fără ocolișuri; când se amintește de fapte, să spui povestea întregă, așa cum a fost; când se șoptește pe la colțuri, să spui de pe acoperiș; când se întinează nume, să aduci slavă numelui Domnului!¹⁶

Acesta este adevărul. Acesta este adevărul pe care îl știi pînă în momentul de față¹⁷. Tatăl meu nu este un martir, nu este un erou, este o victimă, un om cu slăbiciuni, dar căruia i s-a

oferit șansa unui ultim curaj de a plăti pentru faptele sale. El a plătit cu viața, eu am cerut iertare după tiparul profetului Daniel unora dintre cei afectați de faptele sale. Pentru această vreme consider că mie îmi sunt mai potrivite sacul și cenușa decât scuzele pentru tata, dar prin moartea lui și prin cererea mea de iertare biblică, am recăpătat demnitatea de a vorbi și scrie acest text, încercînd tot posibilul în a diminua patosul, exagerarea sau minimalizarea, pentru că orice exagerare compromite procesul, orice minimalizare poate compromite rezultatele.

Micșorarea prin eufemisme a oricăror fapte ale părinților noștri poate avea consecințe dramatice asupra simțului de dreptate și adevăr pe care vrem să îl cultivăm copiilor noștri.

Această „mărturisire” este doar în numele meu. Acesta este adevărul așa cum îl știu eu. Am încercat să îl spun în numele Domnului, dar cu grijă, fiind înlănțuit în relații atît de fragile și în porunci atît de clare.

Deși sunt în această situație, porunca de a ne cinsti părinții se aplică și în acest context. Cred ca tocmai porunca dată fiilor am încercat să o împlinesc prin scriitura de față. Cred ca tocmai acum am ales calea indicată în ultimul bilet de tatăl meu: aceasta este „cărarea cea mai sigură, Calea luminoasă plină de pace, siguranță și fericire cerească”, Calea Adevărului.

Știu un fiu care și-a găsit tatăl beat în șanț. Sătenii rideau de el. Nu s-a certat cu ei să își apere tatăl de rușinea pe care singur și-o făcuse, nici nu s-a alăturat lor să ridă împreună cu satul, deși știa că beția este vrednică de ris. S-a aplecat, l-a ridicat, l-a luat de braț, l-a dus acasă, l-a spălat și l-a dus la culcare. Tatăl meu s-a dus deja „la culcare”. A intrat într-o altă categorie din care nu mai fac parte nici martirii, dar nici turnătorii.

Unii ar spune „Eh, acum, despre morți numai de bine...”. Nu, nu este bine, dacă nu este trăire în adevăr. Calea Domnului este de bine. El este Calea, Adevărul și Viața și trăirea în Adevăr ne va face liberi, așa că numai „despre Dumnezeu... numai de bine!” ■

¹⁴ Galateni 2:20 *Am fost răstignit împreună cu Hristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine.*

¹⁵ Vezi contextul din Ioan cap. 15. Problema dragostei este rezolvată prin transformarea acesteia în poruncă, iar porunca nu poate fi ascultată decât de cel care rămâne în Cristos, „căci despărțiți de Mine nu puteți face nimic”, bănuim că nici măcar să acordăm iertarea celor greșiți.

¹⁶ În cultura ebraică „a spune adevărul” era sinonim cu „dă Slavă Domnului”.

¹⁷ Precizez că încă nu am avut acces nici la dosarul meu de urmărire, nici la dosarul tatălui meu, deși existența ambelor este confirmată.

Dr. Marius David Cruțeru este pastor al Bisericii Baptiste din Aleșd (jud. Bihor) și lector în cadrul Universității „Emanuel” din Oradea.

